

К О Н С П Е К Т

ЗА

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ НА МП. „ЕВРОПЕЙСКО УПРАВЛЕНИЕ“

1. Политическо развитие на Европейския съюз

Да се проследи динамичното развитие на Европейския съюз от неговата предистория, в годините на Студената война до днес.

Основни въпроси:

- Краят на Втората световна война: сблъсък на интереси между държавите-победители;
- Изграждане на Европа по логиката на блоковете (1948-1950). Разделянето на Германия – символ на двуполността Изток-Запад;
- Първи обединения на Запада: Европейска общност за въглища и стомана (ЕОВС), Римски договори, Договорът от Маастрихт – съставяне, подписване и ратифициране;
- Еволюция на идеята за разширяване и етапи на разширяването на ЕС;
- Лисабонският договор.

Литература

1. Джон Луис Гадис. Студената война. Нова история. "Кралица Маб", 2007.
2. Франсоа Рот. Изобретяването на Европа. От Европа на Жан Моне до Европейския съюз. Кралица Маб, 2008.
3. Мари-Франс Кристоф Чакалоф. Изграждане на Обединена Европа 1945-1990. Основни етапи и проблеми. "Кама", 2000.
4. Норман Дейвис. Европа. История. Абагар, 2005.
5. Улрике Райзах, Райнер Кьоле. Европа. "Летера", 2007.
6. Интеграционния процес на следващото десетилетие: Европейска политика за сигурност и отбрана. ГЕПИ, 2002.

2. Европейските интеграционни стратегии

Да знаят основните политическите и икономическите идеи, теории и стратегии за развитие на интеграционните процеси след създаването на ЕО.

Основни въпроси

- Основни типове политическа интеграция;
- Икономическото развитие като политическа стратегия;
- Европа на променливата геометрия като политическа стратегия;
- Европа на концентричните кръгове като политическа стратегия;
- Европа на две скорости. Икономически и политически стратегии за развитие на ЕС в първото десетилетие на 21 век.

Литература

1. Тодоров, Антоний (ред.), Конструкцията на разширения Европейски съюз. София, 2003.
2. Cram, L. (1997) Policy-Making in the European Union: Conceptual Lenses and the Integration Process (London: Routledge).
3. Denton, G. (1993) Federalism and European Union after Maastricht (London : HMSO).
4. Harrison, D.M. (1995) The Organisation of Europe (London: Routledge)

3. Европейско икономическо управление

Да познават същността и еволюцията на социално-икономическия модел на Европейския съюз след 2008 г., новите изисквания, детерминанти и предизвикателства пред Съюза и по-специално пред Икономическия и валутен съюз в период на висока задлъжнялост, макроикономически неравновесия и нужда от нови решения за регулиране, координиране и управление на икономическите процеси и политики.

Основни въпроси

- Координиране на разработването на икономически политики между държавите-членки;
- Координиране на данъчните политики, особено чрез ограничаване на държавния дълг и дефицит;
- Икономическо управление при ИВС;
- Финансови операции и инструменти в подкрепа на политиките на ЕС.

Литература

1. Kettl, D. (2000), « The Transformation of Governance: Globalization, Devolution, and the Role of Government », Public Administration Review, Vol.60, No. 6
2. OECD (2002), Regulatory Policies in OECD Countries: from Interventionism to Regulatory Governance, Paris
3. Докладът „Барка“ (2009), http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/policy/future/barca_en.htm
4. Connecting Universities to regional Growth : A practical guide, September 2011, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/universities2011/universities2011_en.pdf

4. Пазари, политики и икономики в Европейския съюз

Да познават същността, създаването и функционирането на Единния европейски пазар. Подробно да могат да анализират четирите свободи на пазара и предизвикателствата пред „новите страни от Източна Европа. Подробно да познават принципите на функциониране и еволюцията на общите политики на ЕС.

Основни въпроси

- Същност на единния европейски пазар;
- Влиянието на бюджетната и парична политика на ЕС върху функционирането на единния европейски пазар през 21 век;
- Стратегия „ Европа 2020“ и функционирането на единния европейски пазар.

Литература

1. European Economy. This series contains major reports and communications from the Commission to the Council and the Parliament on the economic situation and economic developments. It includes economic forecasts, the EU economy review, euro area and public finances reports.
2. European Economy - Economic Papers
3. ECFIN Economic Briefs
4. European business cycle indicators
5. Quarterly report on the euro area.

5. Европейският политически процес

Да анализират как функционира Съюза през призмата на учредителните договори, вторичното право на ЕО и механизма на управление на всички нива. Да познаят детайлно същността на основните икономически политики, тяхното взаимодействие на национално и наднационално ниво, произтичащи от правомощията на Лисабонския договор.

Основни въпроси

- Механизми на функциониране на ЕС;
- Вземане на решения, Институции и органи на ЕС;
- Същност на законодателния процес на ЕС;
- Правно сътрудничество между правителствата в ЕС.

Литература

6. Изработване на политики в Европейския съюз

Да анализират процеса на изработване на общите политики, следвайки концепцията за публичното управление (governance). Приема се тезата, че ЕС не е традиционна международна организация, нито политическа система, сравнима със съществуващите в националните държави, а е по-скоро нововъзникваща система на "публично управление без изградена система от политически институции".

Основни въпроси

- Законодателен процес: законодателни процедури, роля на Парламента, Съвета и Комисията, основни тенденции в развитието на основните институции, процедура на задължителна консултация;
- Изпълнителна функция: особености на изпълнителната власт в ЕС, роля на Съвета и на Комисията, Комитология, Регулаторни агенции, Гъвкаво право (Soft law);
- ЕС като многостепенна система на управление
- Нов институционализъм – отворен метод на координация и приложението му в общата социална политика;
- Бенчмаркинг и приложението му в Икономическия и валутен съюз и в общата политика на заетост.

Литература

1. Ван Гервен, В., Европейският съюз. Политическа общност от държави и народи, ЛИК, С. 2007;
2. Хикс С., Политическата система на ЕС, Парадигма, С., 2007;

3. Marks Gary, Fritz W. Scharpf, Philippe C. Schmitter, Wolfgang Streeck, Governance in the European Union, Sage Publications Ltd, 1996.

4. Wallace H., W. Wallace and M Pollack, Policy-Making in the European Union, Oxford University Press, 2005;

7. Глобалното управление и политическия процес в ЕС

Да познават различните подходи при изучаването на процесите на глобално управление и взимане на решения в контекста на международната политическа икономика, както и да очертае ролята на ЕС в тази международна среда.

Основни въпроси

- Вземането на решения в ЕС през призмата на международна политическа икономика;
- Аналитична рамка и инструментариум в изследването на МПИ;
- Кризи и възстановяване в глобален аспект;
- Процесът на глобализация – бенефициенти и губещи.

Литература

1. Gilpin Robert - The political economy of international relations, Princeton University Press 1987.

2. Робърт Гилпин - Глобалната политическа икономика, Дамян Яков, София 2003.

3. Amy Chua – The world on fire, Double day 2003.

8. Методи за вземане на решения: Топография на властовия ресурс в ЕС

Да познават възникването на съвременното понятие за власт и неговото реализиране през инструмента на държавните и международни институции. Акцент да бъде поставен върху предизвикателствата за развитието на модерните институции в условията на динамично променящите се както вътрешнополитически, така и външнополитически реалности.

Основни въпроси

- Кръгове, нива и мрежи – по следите на управлението;
- Вертикални и хоризонтални модели на управление;
- Национални институции и актьори;
- Регионални и глобални институции и актьори;

- Пан-европейските партии – необходимото зло или следваща стъпка в правилната посока?

Литература

1. Berger, Peter L. and Huntington, Samuel P. (Eds) "Many Globalizations - Cultural Diversity in the Contemporary World", Oxford University Press 2002.
2. Osiander, Andreas - Before the State Systemic Political Change in the West from the Greeks to the French Revolution, Oxford University Press, 2008.

9. Принципи и развитие на Икономическия и валутен съюз

Да познават най-новата и най-сложна политика на икономически и валутен съюз, /ИВС/. Специално внимание да се отдели на етапите на ИВС и основните политики в областта на икономиката през трите етапа. Да се изследват същността и динамиката на основните монетарни Маастрихтски показатели и как те влияят на цялостната макроикономическа политика на страните-членки. Ролята и мястото на Европейската централна банка в цялостната система на икономически инструментариум. Какви са различните практики в ЕС. Да се анализира същността на Пакта за стабилност и растеж, както и новите предизвикателства в Евроразоната, през призмата на решаване на дълговата криза, стимулиране на растежа и преодоляване на структурните неравновесия в ИВС.

Основни въпроси

- ИВС - предпоставки, същност и основни черти;
- Европейска бюджетна политика;
- Европейска монетарна политика. Същност и роля на ЕЦБ;
- Основни макроикономически монетарни показатели и тяхната роля за консолидиране на европейската общностна икономическа политика.

Литература

1. EC-EPG Report on the economic and budgetary impact of ageing, statistical annexes and information on demographic and macroeconomic assumptions
2. The 2009 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU-27 Member States (2008-2060). European Economy 2/2009

3. The 2009 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies for the EU-27 Member States (2007-2060). European Economy 7/2008.
4. EPC Report - The impact of ageing on public expenditure: projections for the EU25 Member States on pensions, health care, longterm care, education and unemployment transfers (2004-2050). European Economy.
5. OECD (2010), Regulatory Policies in OECD Countries: from Interventionism to Regulatory Governance, Paris.
6. OCDE (2011), Moderniser l'État : La route à suivre, OCDE, Paris.
7. OCDE (2011), Renforcer la confiance dans l'action publique, OCDE, Paris.

10. Управление на пазара на труда: Европейски социален диалог

Да познават в аналитичен контекст едно от основните измерения на Единния европейски пазар – свободното движение на работна ръка. Като един от базовите и необходими елементи за осъществяването на интеграционния проект европейският пазар на труда и неговото функциониране представлява неделима част от предизвикателствата пред настоящото и бъдещото развитие на страните-членки и Съюза.

Основни въпроси

- Съвременни проблеми и тенденции на развитие в сферата на заетостта и пазара на труда в Европа;
- Управление на пазара на труда - нормативна и институционална обособеност на компетенциите на ЕС в сферата на пазара на труда;
- Управление на пазара на труда: Хармонизация на социалното законодателство: безопасни и здравословни условия на труд, право на информираност и участие на работниците в процеса на вземане на решения, не дискриминация на трудовия пазар;
- Политика на ЕС в областта на заетостта и пазара на труда.

Литература

1. Appelt, E., Weiss, A., Wohlfahrtsstaaten unter Globalisierungsdruck, 10, in Appelt, E., und Weiss, A., (Hg.), Globalisierung und der Angriff auf die europäischen Wohlfahrtsstaaten, Argument Sonderband Neue Folge AS 279(2. Auflage 2006), Argument Verlag, Hamburg 2006.

2. Boyer, R. and Drache, D. , (edt.), States Against Markets. The limits of globalization, Routledge, London 1996.
3. Corina, G. and Paniccia, R., The mortality crisis in transitional economies, Oxford University Press, Oxford, 2000.
4. Dolado, J., Felgueroso, F., Jimeno, J., Female Employment and Occupational Changed in the 1990s: How is the EU Performing Relatively to the US?, Congress paper, presented at the 15th Annual Congress of the European Economic Association, Bolzano, Italy, FEDEA, October 2000, <http://www.feda.es/hojas/publicaciones.html/Documentos de Trabajo>.

11. Механизми за политически лобизъм в Европейския съюз

Да познават изграждането на теоретична рамка за изследване процесите на политическо представителство в рамките на ЕС, като наблегнат на различните агенти на представителството – политическите партии, групи по интереси, национални правителства, профсъюзи и бизнес организации. Да дефинират понятието политически лобизъм и да разграничават различните механизми и практики на политическия лобизъм в рамките на национални политически системи, с традиции в този тип представителство.

Основни въпроси

- Политическият лобизъм като форма на представителство;
- Институционални актьори, функции и правомощия, вземане на решения в Европейския Съюз. „Точки за достъп“ до системата на управление на ЕС;
- Защо не партии? „Дефицит на демокрация“ и групи по интереси в ЕС;
- Националното представителство в ЕС като „държавен лобизъм“.

Литература

1. Bouwen, Pieter: „A Comparative Study Of Business Lobbying In The European Parliament, European Commission And The Council Of Ministers“, 2002
2. Bouwen, Pieter. Firms versus Associations: The Democratic Legitimacy of Business Interest Representation in the European Union, West European Politics,
3. Bouwen, Pieter. The Logic of Access to the European Parliament: Business Lobbying in the Committee on Economic and Monetary

Affairs, Journal of Common Market Studies, 42:2 or 42:3, 2004 forthcoming

4. Bouwen, Pieter. Exchanging Access Goods for Access: A Comparative Study of Business Lobbying in the EU Institutions, European Journal of Political Research, 43:4 or 43:5, 2004 forthcoming

5. Bouwen, Pieter. A Theoretical and Empirical Study of Corporate Lobbying in the European Parliament, European Integration online Papers (EIoP), 7:11, 2003

6. Bouwen, Pieter. Lobbying in de Europese Unie: Is er nog toekomst voor nationale belangengroepen? Res Publica, The Belgian Journal for Political Science, 2003/4

7. Bouwen, Pieter. Corporate Lobbying in the European Union: The Logic of Access, Journal of European Public Policy, 9:3, 2002

8. Pedahzur Ami and Avraham Brichta, 2002. "The institutionalization of Extreme Right-wing Charismatic Parties: A paradox", Party politics, vol 8. No.1 pp. 31-49

12. Външна политика на Европейския съюз

Да познават Общата търговска политика на ЕС, Общата външна политика и политика на сигурност на ЕС, политиката на ЕС за помощ за развитие, политиката на ЕС в областта на правата на човека, предоставяната от ЕС хуманитарна помощ, политиката на ЕС за предотвратяване на конфликти, отношенията с трети страни.

Основни въпроси

- Общ преглед на външните отношения на Европейския съюз;
- Хуманитарната помощ, предоставяна от Европейския съюз;
- Външнотърговски отношения на Европейския съюз;
- Политиката на Европейския съюз на помощ за развитие;
- Външни аспекти на сътрудничеството в областта на правосъдието и вътрешните работи на ЕС.

Литература

1. MOUSSIS, Nicholas. Access to European Union: law, economics, policies. 19th updated edition. Brussels-Rixensart: Euroconfidentiel, 2011

2. Вернер Вайденфелд, Волфганг Веселс. Европа от А до Я – Справочник по европейска интеграция, 8-мо издание. Институт за европейска политика, Фондация "Конрад Аденауер", София, 2004.

3. Кристиан Цакер. Европейско право. Сиби, София, 1998.

4. Саймън Хикс. Политическата система на Европейския съюз. Парадигма, София, 2001.

5. Димитър Йотов. Евроинтеграция в областта на вътрешните работи. Феня, София, 2004.
6. de Wilde D'Estmael, Tanguy, La Dimension Politique des Relations Economiques Exterieures de la Communaute Europeenne: Sanctions et Incitants Economiques Comme Moyens de Politique Extrangere, Brussels : Bruylant, 1998.
7. White, Brian, Understanding European Foreign Policy, Basingstoke: Palgrave, 2001.
8. Nuttall, Simon, European Foreign Policy, Oxford: Oxford University Press, 2000.
9. Piet Eeckhout. External Relations of the European Union: Legal and Constitutional Foundations. Oxford, Oxford University Press, 2004.

13. Място и роля на България в Европейския съюз

Да анализират общото пространство на политическите и икономическите интеграционните процеси на България в ЕС преди и по време на пълноправното членство.

Основни въпроси

- Основни етапи на европейската интеграция на България;
- Високите и ниските политики и участието на страната ни в тях;
- Институционалното развитие на интеграционните процеси в контекста на пълноправно членство;
- Перспективи за развитие на интеграционните процеси и засилване на ролята на страната ни;
- Вътрешнополитическото сътрудничество след Договора от Лисабон.

Литература

1. Agenda 2000 For a stronger and wider Union (1997) (Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities).
- 2.. Andersen, S.S. and K.A. Eliassen (1993) Making Policy in Europe (London: Sage).
3. Anderson, M. et al. (eds.) (1995) Policing the European Union: Theory, Law and Practice (Oxford and N.Y.: Oxford University Press).
4. Arter, D. (1993) The Politics of European Integration in the Twentieth Century (Aldershot: Dartmouth).
- 5.. Artis, M. and Norman Lee (eds.) 2nd ed. (1997) The economics of the European Union : policy and analysis (Oxford: Oxford University Press).

6. Bretherton, C. and J. Vogler (1999) *The European Union as a Global Actor* (London: Routledge).
7. Brittan, L. (1994) *Europe: The Europe we need* (London).
8. Buchan, D. (1993) *Europe: The Strange Superpower* (Aldershot: Dartmouth).
9. Budd, A. (1993) *The EC and Foreign and Security Policy* (London: University of North London).
10. *Building the Union* (1996) (London: Federal Trust).
11. Cameron, F. (1999) *The foreign and security policy of the European Union : past, present and future* (Sheffield : Sheffield Academic Press).
12. Cecchini, P. (1998) *The European Challenge 1992 - The Benefits of a Single Market* (Aldershot: Wildwood House).
13. Chrysochoou, D.N. (1998) *Democracy in the European Union* (London: Taurus Academic Studies).
14. Church, C. (1996) *European Integration Theory in the 1990s* (London: University of North London).
15. Church, C. and D. Phinnemore (1994) *European Union and European Community: A Handbook and Commentary on the Post-Maastricht Treaties* (London: Harvester Wheatsheaf).

София, 26. 03. 2024